
YÖN339

Taşımacılık Yönetimine Giriş

Ders - IV

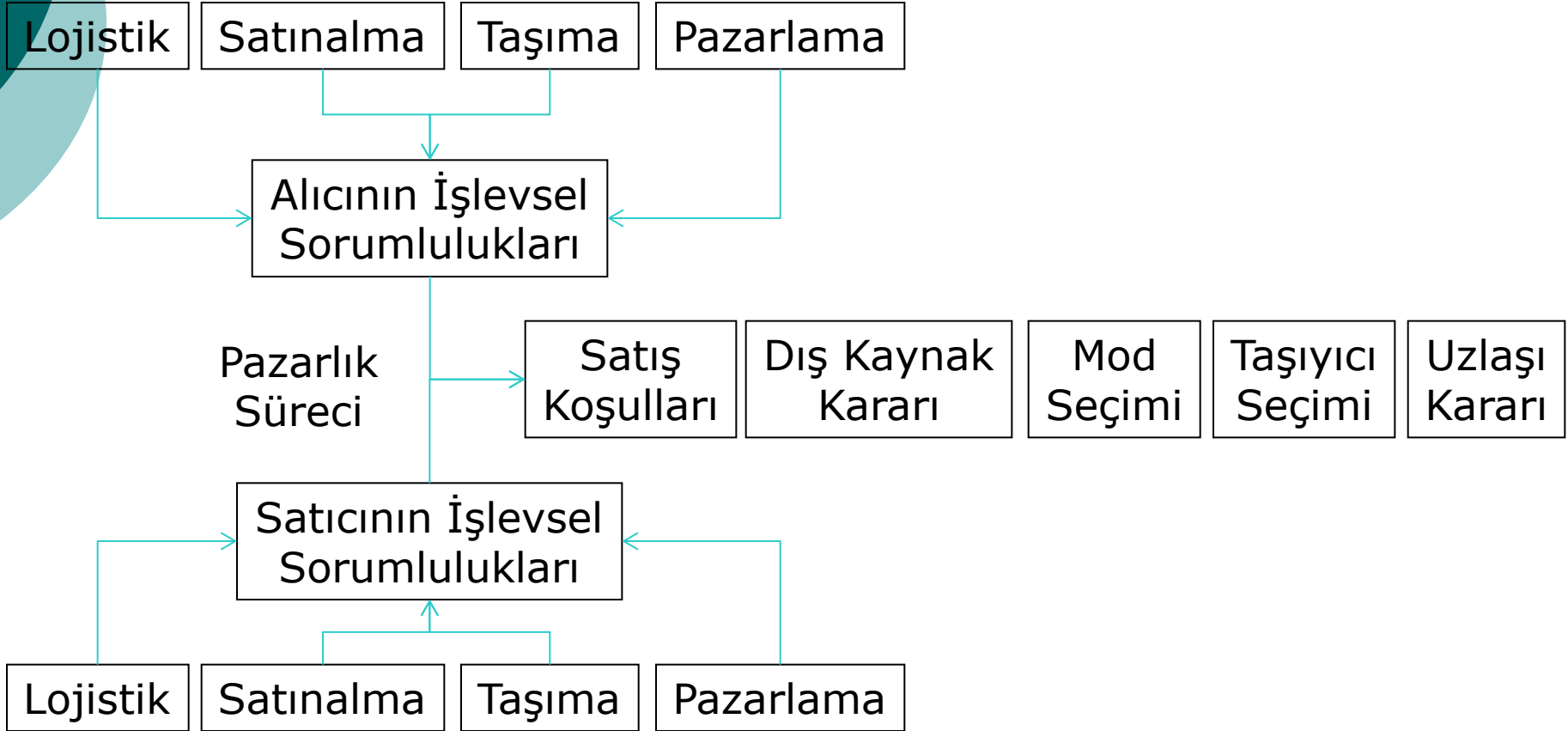

Yrd. Doç. Dr. A. Özgür KARAGÜLLE
Arş. Grv. Gültekin ALTUNTAŞ

Taşımacılığın İşlevsel Kontrolü

- Bir işletmede, taşımacılıktan sorumlu
 - Lojistik,
 - Tedarik,
 - Pazarlama birimleri bulunabilir.

Taşıma Yönetimi Planlama Aşaması

Dış Kaynaklardan Yararlanma Kararı

- İşletmeler, “kendin yap” ya da “satın al” kararı arasında seçim yaparlar:
 - Ticari taşıyıcılar → “Satın al”
 - Özmal filolar → “Kendin Yap”
 - Taşımanın uzman işletmelerce yönetimi → “Satın al”
 - Üçüncü parti lojistik → “Satın al”

Taşıma Modları

Karayolu Taşımacılığı

- En yaygın kullanılan taşıma türüdür.
- Oldukça esnektir.
- Yükleme ve boşaltma işlemleri kolaylıkla yapılabilir.
- Tarifeli yüklemeler sıkça yapılabilir.
- Kapıdan kapıya hizmet verilebilir.
- Sevkiyat süreleri kısadır.
- Taşıma maliyeti yüksektir.
- Kötü hava koşullarından kolaylıkla etkilenir.
- Trafikten ve çevresel faktörlerden etkilenir.
- Günümüzde rekabetin en yoğun yaşandığı nakliye türüdür.

Taşıma Modları

Karayolu Taşımacılığı

Mod	Üstünlükler	Kısıtlar	Ana Rol	Ürün Özelliği	Örnek Ürünler
Karayolu	Kolay Erişim	Sınırlı Kapasite	Yerel, bölgesel ve ulusal pazarlarda küçük ölçekli taşımalar	Yüksek Değerli	Yiyecek
	Hızlı			Düşük Hacimli	Giyecek
	Değişken	Yüksek Maliyet		Bitmiş Ürün	Elektronik
	Müşteri Hizmetleri			Mobilya	

Taşıma Modları

Demiryolu Taşımacılığı

- Demiryolu taşımacılığı düşük değerli, ağır ve hacimli yükler için yüksek maliyetlere katlanılmadan yapılabilecek bir taşıma türüdür.
- Yüksek ilk yatırım ve bakım maliyetleri yüzünden genellikle devlet tarafından işletilmektedir.
- Özellikle uzun mesafeli kara taşımacılığında çok büyük maliyet avantajları sağlamaktadır.
- Projeler karayolunun tamamlayıcı özelliği göz önüne alınarak hazırlanır.

Taşıma Modları

Demiryolu Taşımacılığı

Mod	Üstünlükler	Kısıtlar	Ana Rol	Ürün Özelliği	Örnek Ürünler
Demiryolu	Yüksek Kapasite	Sınırlı Erişim	Ulusal pazarlarda büyük ölçekli yük taşınması	Düşük Değerli	Kömür
		Tutarsız Hizmet		Hammadde	Kereste Kağıt
	Düşük Maliyet			Hasar Oranları	Yüksek Hacimli

Taşıma Modları

Havayolu Taşımacılığı

- En temel tercih edilme sebebi hız faktörüdür.
- Bunun yanında birim taşıma maliyetleri, diğer taşıma türlerine nazaran oldukça yüksektir.
- 500 kilometreden daha uzak mesafeler için elverişlidir.
- Fakat havayolu nakliyesinin sağladığı hız avantajı aynı zamanda depolama maliyetlerini azaltıcı bir etken olarak düşünülebilir.
- Dünyada taşınan toplam kargonun tonaj olarak sadece % 2'si havayolu taşımacılığı ile gerçekleştirilmiştir.
- Diğer yandan, havayolu ile taşımaların dolar olarak değeri toplam kargonun dolar olarak değeri içinde %33'lük paya ulaşmıştır.

Taşıma Modları

Havayolu Taşımacılığı

Mod	Üstünlükler	Kısıtlar	Ana Rol	Ürün Özelliği	Örnek Ürünler
Havayolu	Hız	Sınırlı Erişim	Ulusal pazarlarda acil yük taşımaları ve uluslararası pazarlarda küçük ölçekli yük taşımaları	Yüksek Değerli	Bilgisayar
	Yük Koruma	Yüksek Maliyet		Bitmiş Ürün	Basın
				Düşük Hacim	İlaç
	Esneklik	Düşük Kapasite		Zamana Duyarlı	B2C

Taşıma Modları

Denizyolu Taşımacılığı

- Uluslararası anlamda en yaygın kullanılan taşıma türüdür.
- Taşıma modları arasında en düşük maliyetli ve güvenli olanıdır.
- Çok büyük miktardaki ürünler (kuru yük, likit ve gaz, ekonomik değeri az ürünler, hammaddeler) ve konteynır ile taşınabilir ürünler denizyolu ile taşınır.
- Havayoluna göre 22, karayoluna göre 7, demiryoluna göre 3,5 kat daha ucuzdur.
- Dünyada en çok tercih edilen ulaşım şeklidir.

Taşıma Modları

Denizyolu Taşımacılığı

Mod	Üstünlükler	Kısıtlar	Ana Rol	Ürün Özelliği	Örnek Ürünler
Denizyolu	Yüksek Kapasite	Yavaş	Nehir ve kanallarla büyük ölçekli ulusal taşıma	Düşük Değerli	Ham Petrol, Maden
	Düşük Maliyet			Hammadde	Giysi
		Küresel Yetenek	Sınırlı Erişim	Uluslar arası büyük ölçekli yük taşıma	Dökme Yük
	Konteynır Taşıma			Oyuncak	

Taşıma Modları

Boru Hattı Taşımacılığı

- Demiryolunda olduğu gibi bu taşıma türünde de ilk yatırım maliyeti yüksektir.
- Genellikle ham petrol, doğalgaz gibi likit ya da gaz halinde olan ürünler taşınmaktadır.
- Güvenilir olması ve çok yüksek miktarda ürün taşıma imkânı vermesi büyük avantaj sağlar.
- Fakat esnekliği son derece düşüktür.

Taşıma Modları

Boru Hattı Taşımacılığı

Mod	Üstünlükler	Kısıtlar	Ana Rol	Ürün Özelliği	Örnek Ürünler
Boru Hattı	Depolama	Yavaş	Uluslar pazarlarda yüksek hacimli uzun mesafeli taşıma	Düşük Değerli	Ham Petrol
	Verimlilik			Likit	Benzin
		Düşük Maliyet		Sınırlı Erişim	Zamana Duyarsız

Taşıma Modları

Mod Seçimi

○ **Erişebilirlik**

- Avantaj: Kara taşıma
- Dezavantaj: Hava, demir ve denizyolu taşıma

○ **Transit Süre**

- Avantaj: Hava ve kara taşıma
- Dezavantaj: Demir, deniz ve boru hattı taşıma

○ **Güvenilirlik**

- Avantaj: Kara ve hava taşıma
- Dezavantaj: Deniz ve demiryolu taşıma

Taşıma Modları

Mod Seçimi

○ **Ürün Güvenliği**

- Avantaj: Hava ve karayolu taşıma
- Dezavantaj: Demir ve denizyolu taşıma

○ **Maliyet**

- Avantaj: Taşıma maliyeti, taşıma mod ve taşıyıcıya göre büyük değişkenlik gösterir.
- Dezavantaj: Kara ve havayolu taşıma

Taşıma Modları Kullanıcı Etkileri

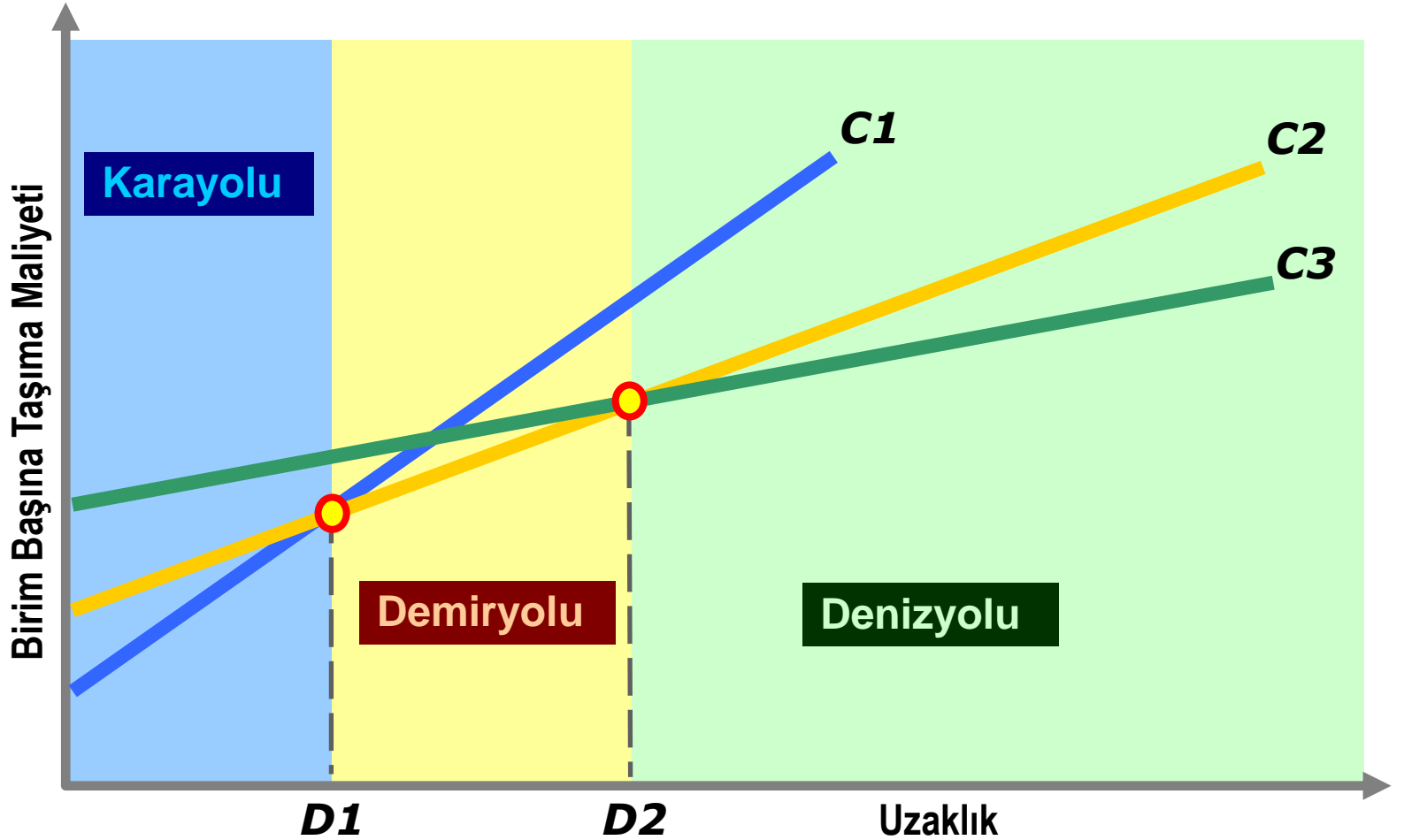
Seçim Ölçütü	Kullanıcıya Etkisi
Erişebilirlik	Transit Süre, Taşıma Maliyeti
Transit Süre	Stok, Yok Satış, Pazarlama Maliyetleri
Güvenirlilik	Stok, Yok Satış, Pazarlama Maliyetleri
Ürün Güvenliği	Stok, Yok Satış Maliyetleri
Taşıma Maliyeti	Teslim Alma Maliyeti

Taşıma Ölçekleri

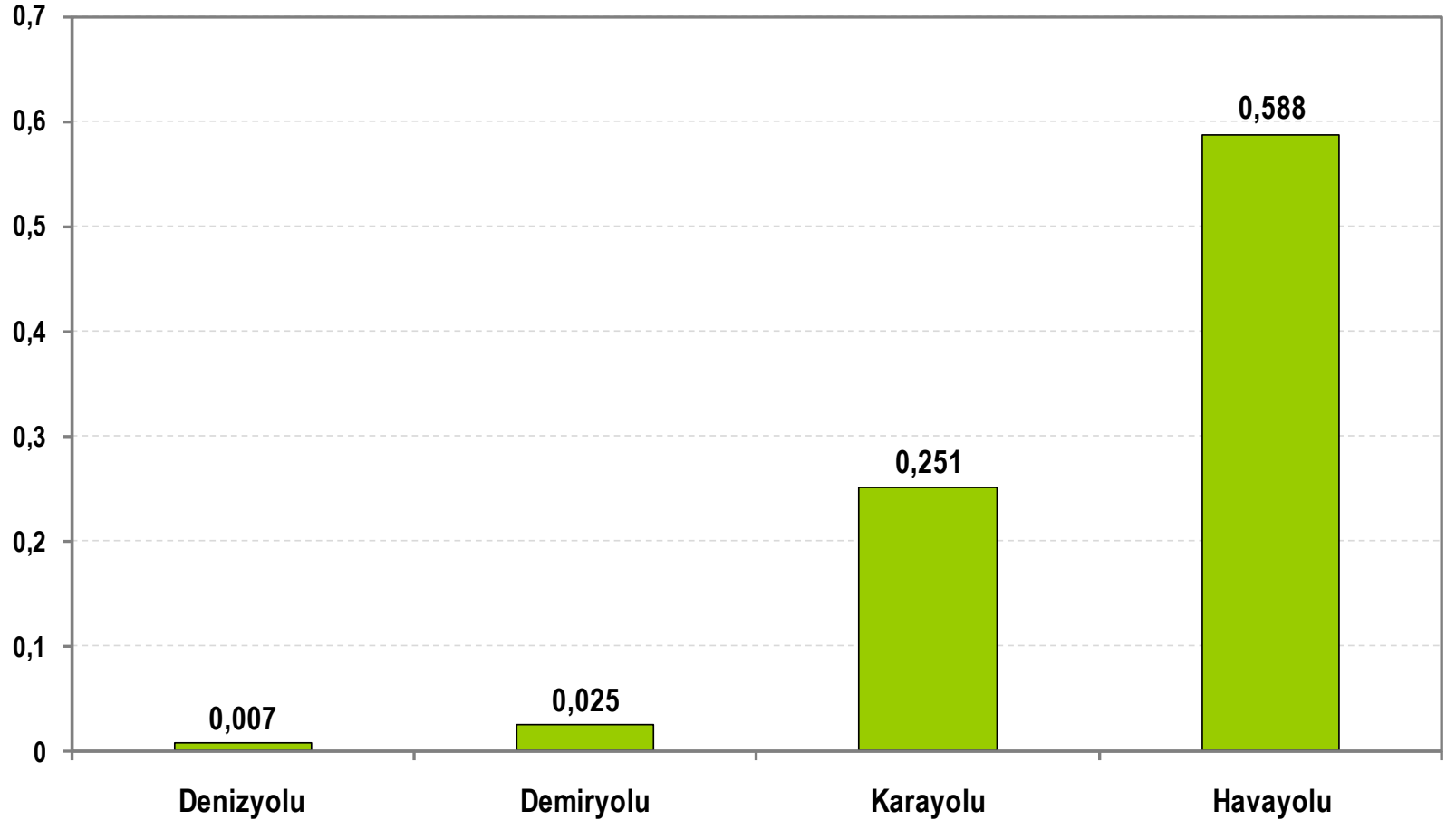
1 Bushel = 36,5 Kg.
1 Galon = 3,785 Lt.
1 Varil = 158,984 Lt.

Araç	Kapasite	Eşleniği
 Barç – Hizmet Teknesi	1,500 Ton 52,500 Bushel 453,600 Galon	57.7
 Vagon	100 Ton 3,500 Bushel 30,240 Galon	3.8
 100 blok yük katarı	10,000 Ton 350,000 Bushel 3,024,000 Galon	384.6
 Semi-treyler çekici	26 Ton 910 Bushel 7,865 Galon	1
 Panamax Konteynır Gemisi	5,000 TEU	2,116
 VLCC	300,000 ton 2 milyon varil petrol	9,330
 747-400F	124 ton	5

Uzaklık, Mod Türü, Taşıma Maliyetleri İlişkisi

Ton/Mil Başına Yük Taşıma Maliyetleri (Cent)

Taşıma Modları Performans Değerleme

Kriter	Karayolu	Havayolu	Demiryolu	Denizyolu	Boru Hattı
Erişim	1	3	2	4	5
Transit Süre	2	1	3	4	5
Güvenirlilik	2	3	4	5	1
Güvenlik	3	2	4	5	1
Maliyet	4	5	3	2	1

1 – En İyi, 5 – En Kötü

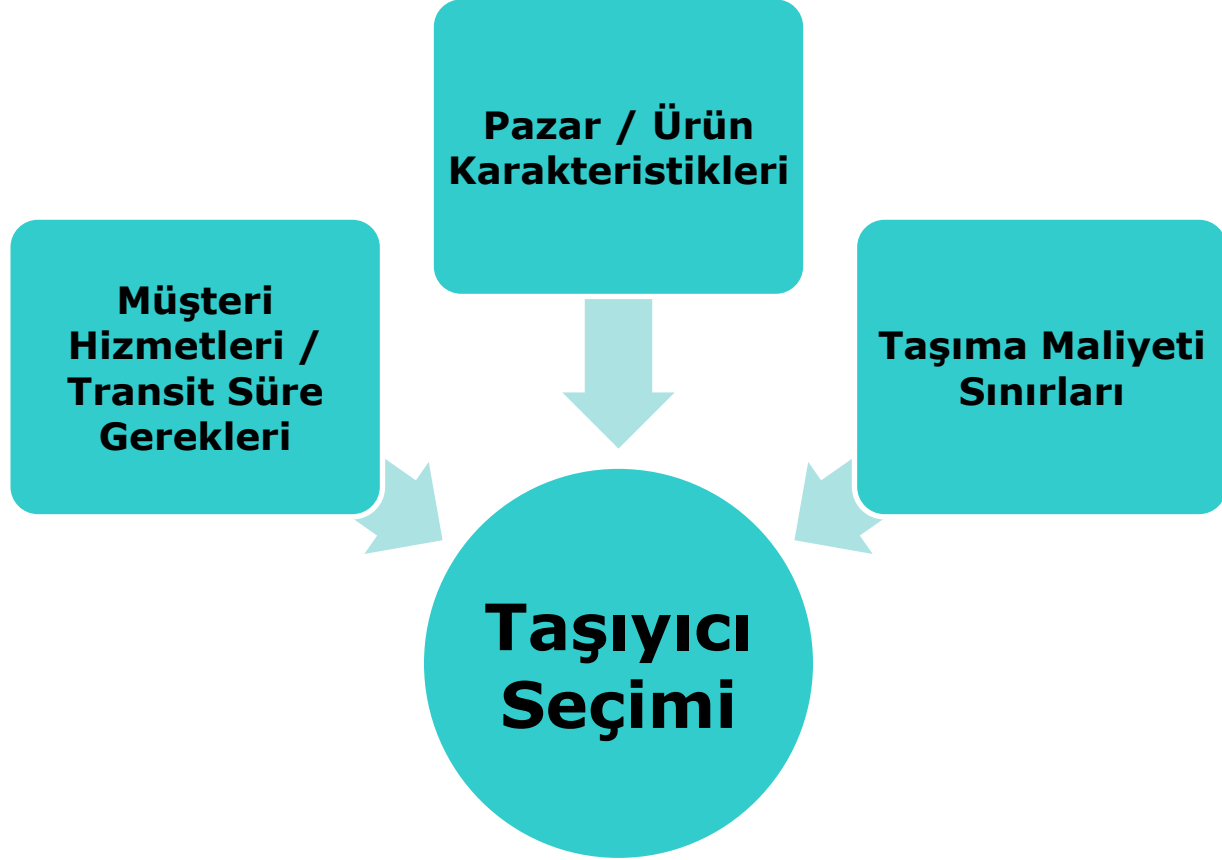
Geleneksel Yaklaşım

**Taşıma
Modu
Seçimi**

**Taşıyıcı
Sınıfı
Seçimi**

**Taşıyıcı
Seçimi**

Bütünleşik Seçim

Taşıma Modları Mod Seçimi

- **Ürünün doğası**
 - Boyut,
 - Dayanıklılık,
 - Değer
- **Dayanıklılık**
- **Ürün değeri**
- **Taşıma karakteristikleri**
 - Boyut,
 - Rota,
 - Hız

Taşıma Modları

Taşıyıcı Seçimi

- Taşıma modunun ardından taşıma hizmeti verecek işletmenin seçimidir.
- Taşıma modu seçimi ile taşıyıcı seçimi arasındaki temel fark seçenek sayısıdır.
- Farklardan bir diğeri de kararın sıklığıdır.
- Bir taşıma modunda sunulan hizmetin türü taşıyıcı seçimini de etkiler.
- Çok sayıda taşıyıcı benzer hizmet düzeyinde hizmet sunabilecek yeteneklere sahiptir.

Taşıma Modları

Taşıyıcı Seçimi

- Transit süre güvenilirliği
- Uzlaşılmış fiyat
- Sevkiyatı birkaç taşıyıcı arasında konsolide edebilme
- Finansal güç
- Satış temsilcisi
- Özel donanım

Taşıma Modları

Taşıyıcı Türleri

- Genel Taşıyıcı (Common Carrier)
- Kontrat Taşıyıcı (Contract Carrier)
- Özmal Taşıma (Private Carrier)
- Muafiyetli Taşıyıcı (Exempt Carrier)
- Özel Durumlar
 - Freight Forwarder,
 - Broker,
 - Acenta, vb.

Taşıma Maliyetini Etkileyen Unsurlar

○ **Uzaklık**

- Uzaklık arttıkça birim başına maliyet düşer.

○ **Hacim**

- Yükleme miktarı arttıkça birim başına fiyat düşer.

○ **Yoğunluk**

- Yoğunluk arttıkça birim başına fiyat düşer.

Taşıma Maliyetini Etkileyen Unsurlar

○ **İstiflenebilirlik**

- Farklı biçimler farklı taşıma alanları gerektirir.

○ **Elleçlenebilirlik**

- Taşıma için farklı elleçleme donanımı gerekebilir.

○ **Sorumluluk**

- Sigorta?

○ **Pazar Faktörleri**

Taşıma İşletmesi

Açısından Maliyet Kavramı

- **Değişken Maliyet**
- **Sabit Maliyet**
- **Birleşik Maliyet**
 - İlgili üretim sürecinin doğası gereği birlikte üretilmesi gerekli ürün ve hizmetlerin üretimi sırasında oluşan maliyetlerdir.
- **Ortak Maliyet**
 - Birden fazla ürünün üretim sürecinde yer alan ancak üretilen ürün ve hizmete doğrudan atfedilemeyen maliyetlerdir.

Taşıma İşletmesi Açısından Fiyatlandırma Stratejileri

- **Hizmet Maliyeti Stratejisi**
 - Maliyet + Kâr Stratejisi
 - Değeri düşük eşya, yoğun rekabet ortamı
- **Hizmet Değeri Stratejisi**
 - Eşyaların değeri farklı
 - (1 Tonluk Elektronik Eşya = 1 Tonluk Kömür?!)
 - Gecelik taşıma
 - Değeri yüksek eşya, rekabet düşük
- **Birleşik Strateji**
 - Çoğu işletme ilk iki stratejiyi birleştirir.

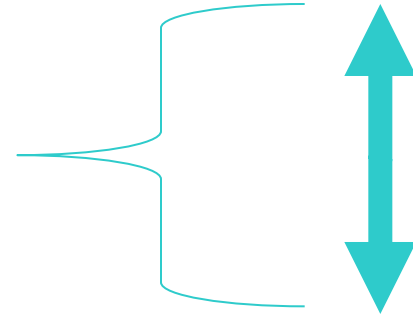
Taşıma İşletmesi Açısından Fiyatlandırma Stratejileri

Hizmet Değeri

Maksimum Fiyat

- Rekabet, pazarın coğrafi konumu, yasal düzenlemeler, vb.

Oynanabilecek Alan

Hizmet Maliyeti

Minimum Fiyat

- Uzaklık, yoğunluk, hacim, istiflenebilirlik, vb.